

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

મેસર્સ એસ્ટ્રાલા રબર

વિરુદ્ધ

દાસ એસ્ટેટ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ

સપ્ટેમ્બર 12, 2001

[ડી. પી. મહાપાત્રા અને શિવરાજ વી. પાટીલ, આદરણીય ન્યાયમૂર્તિ]

સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, 1908:

આદેશ છઠ્ઠો નિયમ 17-અદાલત દ્વારા પ્રસ્તાવિત સુધારો અસંગત હતો અને વાદીને પ્રવેશમાંથી વિસ્થાપિત કરવાની અસર હતી-પુનરાવર્તન સુધારાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી-વાદીએ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી-ઉચ્ચ અદાલતે પુનરાવર્તન અરજી પર કરવામાં આવેલા આદેશને રદ કર્યો-અપીલ પર, ચુકાદો આપ્યો:દલીલોમાં સુધારા વિવાદના યોગ્ય ચુકાદા માટે અને કાર્યવાહીની વિવિધતાને ટાળવા માટે છે-જ્યારે અન્ય પક્ષને ઉપાર્જિત અધિકાર છીનવી લેવા માટે કોઈ પૂર્વગ્રહ ન હોય ત્યારે સુધારાની અરજી દાખલ કરવામાં માત્ર વિલંબ કરવો, આવી અરજીને નકારી કાઢવાનો આધાર ન હોવો જોઈએ-સુધારાને લાગુ પડતા સિદ્ધાંતો અથવા લેખિત નિવેદનના સુધારાને સમાન રીતે લાગુ પડતી ફરિયાદ.

ભારતનું બંધારણ:

કલમ 227-ઉચ્ચ અદાલતને તમામ પ્રકારના ખોટા અને મુશ્કેલીઓને સુધારવા માટે અમર્યાદિત સત્તા આપવામાં આવી નથી-ગૌણ અદાલતોના આદેશમાં દખલ કરવાની સત્તા-ફરજમાં ગંભીર અવગણના અને કાયદા અથવા ન્યાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોના ખુલ્લેઆમ ઉલ્લંઘનના કેસો સુધી મર્યાદિત-જો તેને વાજબી ઠેરવવા માટે કોઈ પુરાવા ન હોય તો શક્તિનો ઉપયોગ કરી શકાય છે.

અપીલકર્તા-પ્રતિવાદીએ ખાલી કરાવવા માટેના મૂળ દાવામાં, આદેશ VI નિયમ 17 સી. પી. સી. હેઠળ સુધારા માટે અરજી દાખલ કરી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે સુધારા માટેની અરજીને નકારી કાઢી હતી અને જણાવ્યું હતું કે સૂચિત સુધારો અસંગત હશે અને તેની અસર વાદીને પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલા પ્રવેશમાંથી વિસ્થાપિત કરવાની રહેશે. પીડિત, પ્રતિવાદીએ સી. પી. સી. ની કલમ 115-એ હેઠળ પુનરાવર્તન અરજી દાખલ કરી. જિલ્લા ન્યાયાધીશે આદેશને ઉલટાવી દીધો અને સુધારાની અરજીને મંજૂરી આપી.

વાદીએ ભારતના બંધારણની કલમ 227 હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી. હાઈકોર્ટે જિલ્લા ન્યાયાધીશના આદેશને રદ કર્યો હતો. આથી આ અપીલ કરવામાં આવી છે.

અપીલકર્તાએ દલીલ કરી હતી કે ઉચ્ચ અદાલત કલમ 227 હેઠળ અપીલ અથવા પુનરીક્ષણ અદાલત તરીકે સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટે ન્યાયી નથી કારણ કે આ કલમ હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તા અધીક્ષણની છે, પ્રતિવાદી વાદીની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ પ્રવેશ પાછો ખેંચવા માંગતો નથી, સુધારો માત્ર વિસ્તરણ દ્વારા પહેલેથી જ લેવામાં આવેલા બચાવને ટેકો આપવા માટે હતો અને કોઈ પૂર્વગ્રહ પેદા થશે નહીં. હકીકતમાં વિવાદનો ચુકાદો આપવા અને વધુ મુકદ્દમા ટાળવા માટે સુધારો જરૂરી હતો. પ્રતિવાદીએ દલીલ કરી હતી કે સૂચિત સુધારા

દ્વારા, પ્રતિવાદીએ અસંગત અરજી લીધી છે અને વાદી પાસેથી પ્રવેશની અસરને દૂર કરવા માંગે છે.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

પકડી રાખો:1. રેકૉર્ડના અવલોકન પર, એવું જોવા મળે છે કે પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ પણ કબૂલાત પાછી ખેંચવાની માંગ કરવામાં આવી ન હતી.સૂચિત સુધારાએ વાદીના કેસને કેવી રીતે પૂર્વગ્રહયુક્ત બનાવ્યો તે દર્શાવવામાં આવ્યું નથી.પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદના યોગ્ય ચુકાદા માટે અને ન્યાયિક કાર્યવાહીની વિવિધતાને ટાળવા માટે પણ સૂચિત સુધારા જરૂરી છે; માત્ર એટલા માટે કે જ્યારે કોઈ ગંભીર પૂર્વગ્રહ ન હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું હોય ત્યારે સુધારાની અરજી કરવામાં વિલંબ થયો હતો.વાદીના કોઈપણ ઉપાર્જિત અધિકારને છીનવી લેવા માટે સુધારાની અરજી નામંજૂર કરી શકાતી નથી.[72-B-C; D-E]

2. કલમ 227 હેઠળ સત્તાના ઉપયોગમાં ઉચ્ચ અદાલતની ફરજ સામેલ છે કે તે જુએ કે નીચલી અદાલતો-ન્યાયાધીશો કાનૂની રીતે ફરજ નિભાવવાની તેમની સત્તાની મર્યાદામાં કામ કરે છે અને અમર્યાદિત વિશેષાધિકાર સાથે નિહિત નથી, તમામ પ્રકારની મુશ્કેલીઓ અથવા ખોટા નિર્ણયોને સુધારવા માટે ગૌણ અદાલતો અથવા ટ્રિબ્યુનલ્સના ન્યાયક્ષેત્રની મર્યાદામાં.આ સત્તાનો ઉપયોગ કરવો અને અદાલતો અથવા ટ્રિબ્યુનલ્સના આદેશોમાં દખલ કરવી એ ફરજમાં ગંભીર બેદરકારી અને કાયદા અથવા ન્યાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોનું ખુલ્લેઆમ ઉલ્લંઘન કરવાના કેસો સુધી મર્યાદિત છે.વધુમાં આ કલમ હેઠળ ઉચ્ચ અદાલત તેના પોતાના ચુકાદાને બદલવા માટે અપીલ અદાલત તરીકેની તેની શક્તિનો ઉપયોગ કરી શકતી નથી.તે

નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશોની હકીકતોના તારણોને બાજુ પર મૂકી શકે છે અથવા અવગણી શકે છે, જો તેને ન્યાયી ઠેરવવા માટે કોઈ પુરાવા નથી અથવા જો 'તારણ વિફલ છે.

[72-H; 73-A; B-C]

અમદાવાદ મેન્યુફેક્ચરિંગ એન્ડ કેલિકો Ptg. કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ રામથેલ રામાનંદ અને અન્યો, AIR (1972) SC 1598; વર્યામ સિંહ અને આમ:વી. અમામથ અને અમ:, [1954) એસ. સી. આર. 565; બાબુતમલ રાયચંદ ઓસવાલ વિરુદ્ધ લક્ષ્મીબાઈ આર. તાર્તા અને અન્ય, એ. આઈ. આર. (1975) એસ. સી. 1297 પર આધાર રાખ્યો હતો.

૩. કાયદામાં વાજબી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે હુકમ છઠ્ઠા નિયમ 17 હેઠળ દલીલમાં સુધારાની મંજૂરી છે.જો વિવાદના યોગ્ય અને અસરકારક ચુકાદા માટે અને ન્યાયિક કાર્યવાહીની વિવિધતાને ટાળવા માટે આવા સુધારાની જરૂર હોય, તો સુધારાને મંજૂરી આપવી જેવી કેટલીક શરતોને આધિન અન્ય પક્ષ સાથે અન્યાય થવો જોઈએ નહીં, સામાન્ય રીતે સ્પષ્ટ સ્વીકાર, ચોક્કસ અધિકાર પ્રદાન કરવાની મંજૂરી નથી.સમય પ્રતિબંધિત દાવાને સુધારા દ્વારા મંજૂરી આપી શકાતી નથી.જો કે, સુધારાની અરજી કરવામાં માત્ર વિલંબ સુધારાને નકારી કાઢવા માટે પૂરતો નથી, કારણ કે વિલંબને નાણાંની દ્રષ્ટિએ સરભર કરી શકાય છે.[73-G-H; 74-A]

બી. કે. નારાયણ પિલ્લઈ વિરુદ્ધ પરમેશ્વરન પિલ્લઈ અને અન્ય, [2000] 1 એસસીસી 712 અને એ. કે. ગુપ્તા એન્ડ સન્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ દામોદર વેલી કોર્પોરેશન, [1966) 1 એસસીઆર 796 પર આધાર રાખ્યો હતો.

4. દાવાના સુધારાને લાગુ પડતા સિદ્ધાંતો લેખિત નિવેદનના સુધારાને પણ સમાન રીતે લાગુ પડે છે.અદાલતો લેખિત નિવેદનમાં સુધારાને મંજૂરી આપવામાં વધુ ઉદાર છે કારણ કે પૂર્વગ્રહનો પ્રશ્ન તે ઘટનામાં કામ કરે તેવી શક્યતા ઓછી છે.પ્રતિવાદીને બચાવમાં વૈકલ્પિક અરજી કરવાનો અધિકાર છે જે અપવાદને આધિન છે કે સૂચિત સુધારા દ્વારા, બીજા પક્ષને અન્યાયનો ભોગ ન બનવું જોઈએ.[74-એચ; 75-એ]

એ. કે. ગુપ્તા એન્ડ સન્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ દામોદર વેલી કોર્પોરેશન, [1966] 1 એસસીઆર 796 પર આધાર રાખ્યો હતો.

સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર:2001 ની સિવિલ અપીલ નંબર 6327 એફ કલકત્તા હાઈકોર્ટના 15.9.2000 ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી C.O./C.R. 2000 ના નંબર 665.

સાથે

2001 નો સી. એ. નંબર 6328.

અપીલકર્તા વતી રાણા મુખર્જી અને શ્રીમતી સુમિતા મુખર્જી.

પ્રતિવાદી માટે વિશ્વજીત ભટ્ટાચાર્ય, રંજન મુખર્જી અને પૂજા ખટકડ.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

શિવરાજ વી. પાટીલ, જે. સિવિલ અપીલ નંબર 6327 ઓફ 2001 (અરાઈઝિંગ આઉટ મિસ. એસ્ટ્રાલરબર વિરુદ્ધ દાસ એસ્ટેટ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ [શિવરાજ વી. પાટીલ, જે.] 71 ઓફ એસએલપી (સી) નંબર 3581 ઓફ 2001).

રજા આપવામાં આવી છે.

દાવામાં પ્રતિવાદી દ્વારા આ અપીલ, 2000 ના CO 665 માં કરવામાં આવેલા 15 મી સપ્ટેમ્બર, 2000 ના આદેશ સામે વ્યથિત અને નિર્દેશિત છે.વાદીએ મકાન અથવા

પુનઃનિર્માણ માટે વાજબી જરૂરિયાતની સમજ પર અને ભાડાની ચુકવણીમાં ડિફોલ્ટના આધારે ખાલી કરાવવા માટે દાવાની મિલકતના સંદર્ભમાં પ્રતિવાદી સામે દાવો દાખલ કર્યો હતો.પ્રતિવાદીએ પશ્ચિમ બંગાળ પરિસર ભાડૂત અધિનિયમ, 1956 (ટૂંકમાં 'અધિનિયમ') ની કલમ 17 (2) અને 17 (2 એ) હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી, જેમાં અમુક દલીલો ઉઠાવવામાં આવી હતી, જેમાં મકાનમાલિક અને ભાડૂતનો સંબંધ પક્ષકારો વચ્ચે અસ્તિત્વમાં ન હતો.ત્યારબાદ પ્રતિવાદીએ સિવિલ પ્રોસિજર કોડના આદેશ VI નિયમ 17 હેઠળ સુધારા માટે અરજી દાખલ કરી હતી.આ સુધારાની અરજીનો વાદી દ્વારા વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો.ટ્રાયલ કોર્ટે દરખાસ્તને નકારી કાઢી હતી, એવો મત રાખીને કે સૂચિત સુધારો અસંગત હશે અને તેની અસર વાદીને પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલા પ્રવેશમાંથી વિસ્થાપિત કરવાની રહેશે.પ્રતિવાદીએ સી. પી. સી. ની કલમ 15 એ હેઠળ જિલ્લા ન્યાયાધીશ સમક્ષ ઉપરોક્ત આદેશ સામે પુનરીક્ષણ અરજી દાખલ કરી હતી, જેમણે પુનરીક્ષણ અરજીને મંજૂરી આપી હતી, ટ્રાયલ કોર્ટના આદેશને ઉલટાવી દીધો હતો અને પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સુધારાની અરજીને મંજૂરી આપી હતી.તે પછી, વાદીએ ભારતના બંધારણની કલમ 227 હેઠળ હાઈકોર્ટમાં અરજી દાખલ કરી છે.હાઈકોર્ટે જિલ્લા ન્યાયાધીશના આદેશને રદ કર્યો હતો.આથી આ અપીલ કરવામાં આવી છે.

અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક દલીલ કરી હતી કે કલમ 227 હેઠળની સત્તા અધીક્ષણમાંની એક છે તે ધ્યાનમાં લીધા વિના અપીલ અથવા પુનરીક્ષણ અદાલત તરીકે આઈ. એન. સી. એલ. એ. ના બંધારણની કલમ 227 હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં ઉચ્ચ અદાલત યોગ્ય અને ન્યાયી ન હતી; તે કહેવું યોગ્ય ન હતું કે પ્રતિવાદી વાદીની તરફેણમાં કરવામાં આવ્યું હોવાનું કહેવાતું કહેવાતું સ્વીકાર પાછું ખેંચવા માંગતો હતો, જ્યારે હકીકતમાં

આવી કોઈ કબૂલાત ન હતી.તેમણે ઉમેર્યું હતું કે સૂચિત સુધારો માત્ર મહેસૂલ રેકૉર્ડના આધારે વિસ્તરણ દ્વારા લેવામાં આવેલા બચાવને ટેકો આપવા માટે હતો.સુધારાને મંજૂરી આપીને વાદીને કોઈ પૂર્વગ્રહ કેવી રીતે થશે તે દર્શાવવામાં આવ્યું ન હતું; સુધારા માટે અરજી દાખલ કરવામાં માત્ર વિલંબ એ જ તેને નકારી કાઢવાનો આધાર નથી; પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદનો ચુકાદો આપવા અને વધુ મુકદ્દમા ટાળવા માટે સૂચિત સુધારો જરૂરી હતો.

તેનાથી વિપરીત, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત આદેશને ટેકો આપતા રજૂઆતો કરી હતી.તેમણે વિનંતી કરી કે સૂચિત સુધારા અરજીમાં, પ્રતિવાદીએ અસંગત અરજી લીધી છે; તે વાદીની તરફેણમાં અગાઉ કરવામાં આવેલા સ્વીકારની અસરને દૂર કરવા માંગે છે.

અમે બંને પક્ષો તરફથી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર વિચાર કર્યો છે.ઉચ્ચ અદાલતે વિદ્વાન જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કર્યો હતો જેમાં જણાવ્યું હતું કે પ્રસ્તાવિત સુધારાથી કાયદાની કલમ 17 (2) અને 1 (2 એ) હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી તેની અરજીમાં પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલા સ્વીકારથી વાદીને વિસ્થાપિત કરવાની અસર પડશે અને આવા સ્વીકારને પાછો ખેંચવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.અમે મૂળ અરજી અને સૂચિત સુધારા સહિત સંબંધિત રેકૉર્ડનો અભ્યાસ કર્યો છે.અમે પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈપણ કબૂલાત જોઈ શકતા નથી, જેને પાછી ખેંચવાની માંગ કરવામાં આવી હતી.સૂચિત સુધારા દ્વારા પ્રતિવાદી કહેવા માંગતો હતો કે અલા મોહન દાસ માલિકને બદલે પરવાનગી આપનાર કબજેદાર હતો.માંગવામાં આવેલ વધુ સુધારો મહેસૂલ રેકૉર્ડમાં કરવામાં આવેલી એન્ટ્રીઓ પર આધારિત હતો.પ્રસ્તાવિત સુધારાએ વાદીના કેસને કેવી રીતે

પૂર્વગ્રહયુક્ત બનાવ્યો તે દર્શાવવામાં આવ્યું નથી.તે પણ વાદીનો કેસ નથી કે પ્રસ્તાવિત સુધારા દ્વારા તેનો કોઈ ઉપાર્જિત અધિકાર છીનવી લેવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.પ્રસ્તાવિત સુધારો બચાવને વિસ્તૃત કરવા અને તેના કેસના સમર્થનમાં વધારાની અરજી લેવા માટે છે.આડકતરી રીતે કેટલીક કબૂલાત થઈ હોવાનું ધારીને, પ્રતિવાદીને તે જ સમજાવવા માટે ખુદ્દું છે.સૂચિત સુધારાઓને જોતાં તે સ્પષ્ટ છે કે પક્ષો વચ્ચેના વિવાદના યોગ્ય ચુકાદા માટે અને ન્યાયિક કાર્યવાહીની વિવિધતાને ટાળવા માટે તે જરૂરી છે.ઉચ્ચ અદાલતે પણ પ્રતિવાદીને આ આધાર પર દોષિત ઠેરવ્યો કે નવો બચાવ રજૂ કરવા માટે સુધારાની માંગ કરવામાં ત્રણ વર્ષનો વિલંબ થયો હતો.રેકૉર્ડ પરથી એવું ન કહી શકાય કે કોઈ નવો બચાવ રજૂ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.અન્યથા પણ, પ્રતિવાદી માટે વૈકલ્પિક અથવા વધારાનો બચાવ કરવાનો વિકલ્પ ખુલ્લો હતો.માત્ર એટલા માટે કે સુધારાની અરજી કરવામાં વિલંબ થયો હતો, જ્યારે કોઈ પણ ઉપાર્જિત અધિકારને છીનવી લેવા માટે વાદીને કોઈ ગંભીર પૂર્વગ્રહ ન હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું હોય, ત્યારે અરજીને નકારી શકાય નહીં.કોઈ પણ સંજોગોમાં, એવું ન કહી શકાય કે સુધારાને મંજૂરી આપવાથી વાદી માટે પુનઃપ્રાપ્ત ન કરી શકાય તેવો પૂર્વગ્રહ થયો હતો.વધુમાં, વાદી સુધારેલા લેખિત નિવેદન પર પોતાનો જવાબ દાખલ કરી શકે છે અને ગુણદોષ પર કેસ લડી શકે છે.પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સુધારાની અરજીને મંજૂરી આપતા સી. પી. સી. ની કલમ 1 15 એ હેઠળ પુનરાવર્તનમાં વિદ્વાન જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કરવા માટે બંધારણની કલમ 227 હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો વિવાદિત આદેશ સ્પષ્ટ રીતે ભૂલભરેલો અને બિનટકાઉ છે.વિવાદિત આદેશમાં ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે વિદ્વાન જિલ્લા ન્યાયાધીશનો આદેશ દેખીતી રીતે ખોટો હતો પરંતુ અમારા મતે તે અન્યથા છે.

ભારતના બંધારણની કલમ 227 હેઠળ ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા સત્તા અને અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગનો વ્યાપ અને વ્યાપ આ અદાલતના સંખ્યાબંધ નિર્ણયોમાં તપાસવામાં આવે છે અને સમજાવવામાં આવે છે. આ કલમ હેઠળ સત્તાના ઉપયોગમાં ઉચ્ચ અદાલતની ફરજ સામેલ છે કે તે નીચલી અદાલતો અને ટ્રિબ્યુનલ્સને તેમની સત્તાની મર્યાદામાં રાખે અને તે જુએ કે તેઓ તેમના દ્વારા અપેક્ષિત અથવા જરૂરી ફરજ કાનૂની રીતે કરે છે. ઉચ્ચ અદાલતને ગૌણ અદાલતો અથવા ટ્રિબ્યુનલ્સના અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદામાં લેવામાં આવેલી તમામ પ્રકારની મુશ્કેલીઓ અથવા ખોટા નિર્ણયોને સુધારવા માટે કોઈ અમર્યાદિત વિશેષાધિકાર નથી. આ સત્તાનો ઉપયોગ કરવો અને અદાલતો અથવા ટ્રિબ્યુનલના આદેશોમાં દખલ કરવી એ ફરજની ગંભીર અવગણના અને જડબા અથવા ન્યાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોનું ખુદ્દું ઉદ્ધંધન કરવાના કેસો સુધી મર્યાદિત છે, જ્યાં જો ઉચ્ચ અદાલત દખલ નહીં કરે, તો ગંભીર અન્યાયને સુધારવામાં આવતો નથી. તે પણ સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે આ કલમ હેઠળ કામ કરતી વખતે ઉચ્ચ અદાલત અપીલ અદાલત તરીકેની તેની શક્તિનો ઉપયોગ કરી શકતી નથી અથવા ભૂલને સુધારવા માટે ગૌણ અદાલતના સ્થાને તેના પોતાના ચુકાદાને બદલી શકતી નથી, જે રેકૉર્ડની સામે સ્પષ્ટ નથી. ઉચ્ચ અદાલત નીચલી અદાલત અથવા ટ્રિબ્યુનલના તથ્યોના તારણોને બાજુ પર મૂકી શકે છે અથવા અવગણી શકે છે, જો વાજબી ઠેરવવા માટે કોઈ પુરાવા ન હોય અથવા તારણ એટલું વિકૃત હોય કે કોઈ વાજબી વ્યક્તિ કદાચ આવા નિષ્કર્ષ પર ન આવી શકે, જેના પર અદાલત અથવા ટ્રિબ્યુનલ આવી ગયું હોય.

અમદાવાદ મેન્યુફેક્ચરિંગ એન્ડ કેલિકો પી. ટી. જી. માં આ કોર્ટ. કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ રામથેલ રામાનંદ અને અન્યો, AIR (1972) SC 1598 એ પેરા 12 માં જણાવ્યું છે કે

બંધારણની કલમ 227 હેઠળની શક્તિનો ઉપયોગ ગૌણ અદાલતો અને ટ્રિબ્યુનલ્સને તેમની સત્તાની મર્યાદામાં રાખવાના હેતુથી અને માત્ર ભૂલો સુધારવા માટે નહીં, પરંતુ માત્ર યોગ્ય કિસ્સાઓમાં જ કરવામાં આવે છે. આ સંબંધમાં વરયામ સિંહ અને અન્ય વિરુદ્ધ અમરનાથ અને અન્ય [1954] એસસીઆર 565 કેસનો પણ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે. બબ્બુતમલ રાયચંદ ઓસવાલ વિરુદ્ધ લક્ષ્મીબાઈ આર. તાર્તે અને અન્ય, એ. આઈ. આર. (1975) એસ. સી. 1297 માં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે કલમ 227 હેઠળ સુપરીટેન્ડેન્સની શક્તિનો ઉપયોગ હકીકતની ભૂલને સુધારવા માટે કરી શકાતો નથી, જે માત્ર ઉચ્ચ અદાલત અપીલની અદાલત તરીકે તેની વૈધાનિક શક્તિનો ઉપયોગ કરી શકે છે અને કલમ 227 હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને ઉચ્ચ અદાલત પોતાને અપીલની અદાલતમાં રૂપાંતરિત કરી શકતી નથી જ્યારે વિધાનસભાએ અપીલનો અધિકાર આપ્યો નથી. આ સ્પષ્ટ સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉચ્ચ અદાલતે વિવાદિત આદેશ પસાર કરવામાં કલમ 227 હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રને સ્પષ્ટપણે વટાવી દીધું હતું.

કાયદામાં વાજબી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદના યોગ્ય અને અસરકારક ચુકાદા માટે અને ન્યાયિક કાર્યવાહીની વિવિધતાને ટાળવા માટે આવા સુધારાની જરૂર હોય તો આદેશ 6, નિયમ 17 હેઠળ દલીલોમાં સુધારાની મંજૂરી આપવી જોઈએ, જેમ કે સુધારાને મંજૂરી આપવી જેવી કેટલીક શરતોને આધિન બીજા પક્ષ સાથે અન્યાય થવો જોઈએ નહીં; સામાન્ય રીતે વાદીને ચોક્કસ અધિકાર પ્રદાન કરતી સ્પષ્ટ કબૂલાતને પ્રતિવાદી દ્વારા સુધારા દ્વારા પાછી ખેંચવાની મંજૂરી આપવામાં આવતી નથી, જેના પરિણામે વાદીના આવા અધિકાર પર પૂર્વગ્રહ થાય છે, જે આપેલ કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધાર રાખે છે. અમુક પરિસ્થિતિઓમાં પક્ષના મૂલ્યવાન ઉપાર્જિત અધિકારને છીનવી લેવા માટે સુધારાની

દરખાસ્ત કરીને સમય પ્રતિબંધિત દાવાને ઉઠાવવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.જો કે, સુધારાની અરજી કરવામાં માત્ર વિલંબ જ સુધારાને નકારી કાઢવા માટે પૂરતો નથી, કારણ કે વિલંબને નાણાંની દ્રષ્ટિએ ભરપાઈ કરી શકાય છે.જ્યારે તે વિરુદ્ધ પક્ષ માટે ગંભીર પૂર્વગ્રહનું કારણ ન બને ત્યારે સુધારાને મંજૂરી આપવી જોઈએ.આ અદાલતે બી. કે. નારાયણ પિલ્લઈ વિરુદ્ધ પરમેશ્વરન પિલ્લઈ અને અન્ય, [2000] 1 કલમ 712 ના તાજેતરના ચુકાદામાં, સંખ્યાબંધ નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી, પેરા 3 માં આ રીતે જણાવ્યું છે:—

"3.આદેશ 6 નિયમ 17 સી. પી. સી. નો હેતુ અને ઉદ્દેશ એ છે કે કોઈ પણ પક્ષને તેની દલીલોમાં એવી રીતે અને શરતો પર ફેરફાર અથવા સુધારો કરવાની મંજૂરી આપવી કે જે ન્યાયી હોય.સુધારાને મંજૂરી આપવાની સત્તા વ્યાપક છે અને વિવિધ ઉચ્ચ અદાલતો અને આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત માર્ગદર્શિકાના આધારે ન્યાયધીશના હિતમાં કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે તેનો ઉપયોગ કરી શકાય છે.એ વાત સાચી છે કે આ સુધારાને અધિકારની બાબત તરીકે અને તમામ સંજોગોમાં દાવો કરી શકાતો નથી.પરંતુ તે પણ એટલું જ સાચું છે કે અદાલતોએ આવી પ્રાર્થનાઓ નક્કી કરતી વખતે અતિશય તકનીકી અભિંગમ અપનાવવો જોઈએ નહીં .ઉદાર અભિંગમ એ સામાન્ય નિયમ હોવો જોઈએ, ખાસ કરીને એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં બીજી બાજુને ખર્ચ સાથે સરભર કરી શકાય.પક્ષકારો વચ્ચે ન્યાયના વહીવટમાં અદાલતોને અવરોધે તેવી કાયદાની તકનીકીઓને મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં.દાવાની બિનજરૂરી વિવિધતાને ટાળવા માટે દલીલોમાં સુધારા કરવાની મંજૂરી છે.

એ જ ચુકાદાના પેરા 4 માં આ અદાલતે એ. કે. ગુપ્તા એન્ડ સન્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ દામોદર વેલી કોર્પોરેશન, [1966] 1 એસ. સી. આર. 796 ના ચુકાદામાંથી નીચેનો ભાગ ટાંક્યો છે:—

"સામાન્ય નિયમ, તેમાં કોઈ શંકા નથી કે પક્ષને સુધારા દ્વારા નવો કેસ અથવા કાર્યવાહીનું નવું કારણ સ્થાપિત કરવાની મંજૂરી નથી, ખાસ કરીને જ્યારે નવા કેસ અથવા કાર્યવાહીના કારણ પરનો દાવો પ્રતિબંધિત હોય:વેલ્ડન વિરુદ્ધ નીલ, (1887) 19 ક્યૂ. બી. ડી. 394:56 એલજે ક્યૂબી 621.પરંતુ તે પણ સારી રીતે માન્ય છે કે જ્યાં સુધારો કાર્યવાહીના નવા કારણનો ઉમેરો કરતું નથી અથવા કોઈ અલગ કેસ ઉઠાવતો નથી, પરંતુ તે જ હકીકતો માટે અલગ અથવા વધારાના અભિગમ કરતાં વધુ નથી, તો સુધારો હશે:મર્યાદાના વૈધાનિક સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી પણ બાકી:ચરણ દાસ વિરુદ્ધ આમિર ખાન, AIR (1921) PC 50 જુઓ:આઈએલઆર 48 કેલ 110 અને એલ. જે. લીચ એન્ડ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ જાર્ડિન સ્કિનર એન્ડ કંપની, એઆઈઆર (1957) એસસી 357 = 1957 એસસીઆર 438".

આ જ ચુકાદામાં આ અદાલતે વધુમાં અવલોકન કર્યું હતું કે વાદીના સુધારાને લાગુ પડતા સિદ્ધાંતો લેખિત નિવેદનના સુધારાને સમાન રીતે લાગુ પડે છે અને અદાલતો લેખિત નિવેદનમાં સુધારાને મંજૂરી આપવામાં વધુ ઉદાર છે કારણ કે પૂર્વગ્રહનો પ્રશ્ન તે ઘટનામાં કામ કરે તેવી શક્યતા ઓછી છે.વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે પ્રતિવાદીને બચાવમાં વૈકલ્પિક અરજી કરવાનો અધિકાર છે, જે જોકે, એક અપવાદને આધિન છે કે સૂચિત સુધારા દ્વારા બીજા પક્ષને ગંભીર અન્યાય ન થવો જોઈએ અને વાદીની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ કોઈપણ સ્વીકાર તેને અધિકાર પ્રદાન કરે છે તે પાછો ખેંચવામાં આવતો નથી.

ઉપર જણાવેલા સિદ્ધાંતોને હાથમાં રહેલા કેસમાં લાગુ કરતાં અમને એમ કહેવામાં કોઈ ખચકાટ નથી કે હાઈકોર્ટનો વિવાદિત આદેશ બિનટકાઉ છે.

ઉપર જે જણાવવામાં આવ્યું છે તેને ધ્યાનમાં રાખીને આ અપીલ સફળ થવાનો હકદાર છે.તદનુસાર તેને મંજૂરી આપવામાં આવે છે, વિવાદિત આદેશને રદ કરવામાં આવે છે અને વિદ્વાન જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે.કોઈ ખર્ચ નહીં.

નાગરિક અપીલ નં. 2001 નો 6328

(2001 ના એસ. એલ. પી. (સી) નંબર 8737 માંથી બહાર નીકળવું)

રજા આપવામાં આવી છે.

આ અપીલમાં જણાવેલી હકીકતો અને ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલો સુધારાને લગતી સિવિલ અપીલ નંબર 6327/2001 (SLP (C) નંબર 358112001) જેવી જ છે.તેથી આ અપીલને પણ મંજૂરી આપવામાં આવે છે.નીચેની અદાલતોના આદેશની પુષ્ટિ કરતા ઉચ્ચ ન્યાયાલયના વિવાદિત આદેશને રદ કરવામાં આવે છે અને પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સુધારાની અરજીને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.કોઈ ખર્ચ નહીં.

એસ. કે. એસ.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.